

V římské provincii Palestině bylo mnoho různých putujících či potulných rabínů a proroků. Za vlády tetrarchy Heroda Antipatera se jeden z nich, jistý Jošua, neboli Ježíš, považoval za očekávaného, dávno podrobně předpověděného Mesiáše. Také Jeho žáci věřili, že je Mesiáš. Ukázalo se však, že nikomu nebyl vhod. Nakonec ho Židé odsoudili k smrti a Římané ukřižovali. Zde pramenila spousta vyprávěných legend o Spasiteli Ježíšovi, ze kterých hojně čerpali evangelisté.

V první polovině 4.století císař Konstantin povyšoval křesťanství na státní náboženství a latinská církev začala oficiálně slavit Ježíšovy narozeniny dne 25.prosince. To byl čas někdejších oslav pradávného přírodního kosmického mýtu zimního slunovratu. Slunce, vstupující do znamení Kozoroha, se nejdále odklání od světového rovníku k jihu, takže o polednách stojí nejnižší nad obzorem a den je nejkratší a noc nejdelší. Odvěký mýtus, vyjadřující vědomí o věčném vítězství života nad smrtí a světla nad tmou, zrodil řadu spasitelských umírajících a ožívajících bohů. A za Konstantina šlo o trůn jednoho z nich – božstva nepřemožitelného Slunce. Církev si slunovratné svátky přizpůsobovala a dávala jim svůj vlastní nový smysl: Sv.Augustin vyzýval ke slavení svátku 25.prosince nikoliv na počest slunce, ale na počest toho, kdo slunce stvořil. Sv.Ambrož hlásal, že Ježíš je naším novým sluncem. Klement Alexandrijský jmenoval Ježíše Sluncem vzkříšení. Sv.Cyprián ho zval Sluncem pravým a jiní křesťané Sluncem spravedlnosti. Rovněž Písmo svaté ho na mnoha místech nazývá sluncem či světlem. Také římská liturgie hovoří o novém slunci, které povstalo v Kristu. Se sluncem je Kristus ztotožňován i v antifonách a v modlitbě odríkávané o půlnoci na Boží narození.

S předkřesťanskými svátky velké události zimního slunovratu bylo v Německu ve 12.století spjaté i zobecnění lidového označení Ježíšových narozenin Weihnachten, tj.Svaté noci. S tímto výrazem projevuje zřetelnou souvislost české slovo Vánoce, převzaté při zavádění křesťanství v Čechách, kdy ještě většina lidu zůstávala při staré víře. I pojmenování Vánoce ukazuje na větší počet zimních posvátných nocí v pohanské době. Však také došlo k vymezení dvanácti vánočních nocí mezi Narozením Páně a Epifanií, neboli Zjevením Páně, tedy svátkem Tří králů 6.ledna.

Nejsme v hloubce duší božím obrazem a v jejich nejhlubší hlubině částí samého Boha a dál za všemi hloubkami, snad v nebi, již Bohem úplným? A aby byl Ježíš Spasitelem, neuvolnil svůj díl Boha, aby mu ten vystoupil ke hladině duše? Neměli bychom o Vánocích myslet i na Jeho vzory a pokračovatele? Kolikátý Spasitel je dnes mezi námi, asi někde mezi pronásledovanými, vězněnými, mučenými, chemicky utlumovanými v blázincích, vražděnými? Sami procitejme a jako mágové před Ježíškem v plenkách, na kolena, na tvář padějme v sobě u svatosti své.